

**KARDINALOVA HOMILIJA U MISNOM SLAVLJU
PRIGODOM HODOČAŠĆA SVEĆENIKA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE
U VUKOVAR**

Vukovar, župna crkva Sv. Filipa i Jakova, 29. travnja 2013. godine.

Liturgijska čitanja: IIv 1,5-2,2; Mt 11,25-30

**Preuzvišeni gospodine nadbiskupe Marine
i ostala subraćo u biskupskoj službi,
draga braćo prezbiteri i đakoni, redovnici i redovnice,
draga braćo i sestre u Kristu!**

1. U ovo vazmeno vrijeme došli smo u Vukovar kao hodočasnici. Sabrani u župnoj crkvi u Vukovaru, kao svećenici, u svome nadbiskupijskom zajedništvu, temeljenom na Kristovu pozivu, u središte smo stavili slavlje Euharistije u kojoj zahvaljujemo Bogu za otajstvo njegova križa i uskrsnuća. Blisko povezani s događajima koji su snažno obilježili naše živote, kao i noviju povijest hrvatskog naroda, danas želimo biti živa kršćanska i molitvena nazočnost ovdje gdje je molitva jedini odgovor na pitanja koja nadilaze ljudsku ograničenost. U Vukovar se dolazi s posebnim osjećajima. Ovdje se na čudesan način sažimaju i prožimaju životni putovi na istome hodočašću zemljom. Ovdje se dogodilo toliko toga što nosi obilježje posebnosti i što iskače iz redovitosti.

I ovo naše hodočašće prati korake u kojima se sukobila tama i svjetlo, ali ono jača i vjeru u Boga koji je »svjetlost i tame u njemu nema nikakve!« (IIv 1, 5). I premda smo toliko puta molili za mir Domovini; i premda smo bezbroj puta podizali ruke prema Bogu, moleći utjehu svima koji su pogođeni kušnjom prouzročenom nasiljem i bolju; premda

smo u svojim osobnim razgovorima Gospodinu izricali tihi vapaj da obrati ljudska srca od zla, biti ovdje, u Vukovaru, našu molitvu čini posebnom.

2. Prosvijetljeni Božjim Duhom koji nam daje spoznati snagu ljudske grješnosti i s vjerom u Isusa Krista koji je pomirnica za grijehе cijeloga svijeta, ovdje želimo učvrstiti svoj svećenički poziv. Nismo pozvani hoditi u tami, nego činiti istinu. Baš taj izraz koristi sv. Ivan: »činiti istinu«. On se ne odnosi samo na govorenje istine, na prepoznavanje stvarnosti u njezinoj istinitosti, nego na življenje istine koja je u odnosu prema Bogu, koja je zajedništvo s njim (usp. Iv 3, 21).

Vukovar je u svojim najtežim danima bio zaogrnut tamom i sa svih strana su se gradili zidovi neistine. Ali u njemu je postojala izvanjski nezamjetljiva istina koja je u dubini čuvala svjetlo. Kako li je samo tada Vukovar bio nalik sluzi Gospodnjemu u boli, koji je izgubio izvanjski sjaj; od kojega se odvrćao pogled i u kojem nije bilo privlačnosti. Kako li je samo bila unakažena ljudskost i ljepota izvornoga poziva čovjeka na dobro. Pa ipak, bilo je ljudi koji su u najdubljoj tami 'činili istinu'. Ti čuvari Božjega svjetla očuvali su Vukovar, jer je Bog prepoznao da su vrijedni njegove prisutnosti, kada je možda ni sami nisu uspijevali vidjeti. Došli smo zahvaliti za ono što niti jedan hrvatski, a možemo reći ni europski grad, ne čuva takvom svježinom: živo svjetlo zajedništva s Bogom po trpljenju. Braćo i sestre, poseban je ovo grad...

U Vukovaru se izbliza uči kako živjeti za druge, darivati se drugomu, služiti drugima. Ovdje se ne može proći bez pitanja što je bitno i najvažnije u ljudskome životu. Oni ljudi koji su bili spremni dati i život za bližnje, ovdje su posijali sjeme nesebičnosti što ga mržnja nije uspjela ugušiti, premda su za mržnju bile izorane duboke brazde, pripremljena široka polja, obilato zalijevana neistinom.

3. Došli smo u Vukovar u trenutku kada hrvatsko društvo iznova preplavljuju pokušaji da se posebnost Vukovara zaniječe, da se ne cijeni ono što je najvrjednije u tkivu naroda, da se ne gradi na istini. Tako se nastoji stvoriti dojam da je ovo mjesto kao i svako drugo; da se ovdje nije dogodilo ništa što bi odstupalo od redovitosti; da se prema Vukovaru treba odnositi nekom beživotnom i hladnom redovitošću kao i prema drugim

mjestima. Ali mi dobro znamo da za Hrvatsku ovdje postoje toliki nositelji nezaobilazne memorije koja odiše ljudskom i kršćanskom duhovnošću. U Vukovaru nisu na prvome mjestu oni koji su razarali, nego oni koji su čuvali i gradili. A svatko tko od ovdašnje neobičnosti i dara ljubavi stvara beznačajnu običnost taj i dalje pokušava razarati, unositi nemir, otvarati rane i širiti neosjetljivost koja vodi u sukobe.

I dok se čini neupitnim da je Vukovar jedan od najjasnijih simbola hrvatske slobode, nerazboritim se stavovima, udaljenima od stvarnoga života, pridonosi stvaranju osjećaja da nekima do toga nije stalo. Zar se nismo već dovoljno uvjerali upravo u Hrvatskoj da nepoštivanje ili dokidanje istinskih simbola ne vodi k dobru?

4. To, braćo i sestre, tako lako u našem društvu prepoznaju jednostavni ljudi koji su prokušani nepravdama i poniženjima. Kao da se i ovdje potvrđuje Isusova evanđeoska riječ u kojoj slavi Oca što je otajstvo spasenja »sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima«(Mt 11, 25). Poznato nam je da su u Svetome pismu 'maleni' oni koji imaju čisto srce, koji su ponizni i Bogu odani; oni vide srcem i zbog toga ne zanemaruju tuđu ranjenost i bol.

Taj stav 'malenih' nije teško prepoznati u braniteljima Vukovara koji su jednostavnošću srca prepoznali nepravdu i u obrani Domovine znali gdje im je mjesto. Branitelji su pokazali da posjeduju neposrednost uvida kao pokretačku snagu da se u ljubavi traži dobro drugoga. Kao što su tada prepoznali posebnost Vukovara, danas uočavaju da se ta posebnost želi izbrisati. Ljudi takvih stavova nikada nisu smetnja društvu niti su izvor nereda.

Za razliku od njih, oni koji sebe smatraju mudrima ne izriču svoje stavove, ne čuje im se glas, ne zalažu se za istinu; ili se skrivaju u svojoj sebičnosti, ili im se ta pitanja čine nevažnima, ili misle da su te posebnosti zaprjeka za boljitak nekog novogdruštva. No, upravo je suprotno. Posebnost vukovarske memorije je jamstvo da se jedino na istini može graditi zajedništvo i produbljivati odnose među ljudima koji mogu jamčiti bolju budućnost. Sve što unosi laž, sve što šutnjom prekriva osjetljivost za čovjeka šteti ovomu Gradu i domovini Hrvatskoj.

Zbog toga treba jasno reći da je pitanje jednoga pisma sažetak mnogih drugih pitanja na koja nisu dani odgovori. Ta goruća pitanja još uvijek odjekuju i traže odgovore. Stoga Vukovar zaslužuje posebnu osjetljivost koja treba biti izražena i posebnim okvirom pozitivnih propisa o uređenju pojedinih pitanja. Naime, politička mudrost odlikuje se osjetljivošću za stvarnost, ne utječe se nasilju prema osjećajima građana da bi provela svoj plan, poznaje iznimke i strpljiva je u iščekivanju da sazrije vrijeme. Ovdje je najprije potrebno učiti istinu, promicati čežnju za susretima i zajedništvom te širiti prostor suživota i pomirenja. Tu osjetljivost potvrđuje i naša nazočnost danas, ali prije svega nazočnost mnoštva hrvatskih građana tijekom godine, među kojima je zapažen znatan broj djece i mladih. Uviđamo da je potrebno daleko više ulagati u odgoj, pouku i prenošenje vrijednosti žrtve Vukovara novim hrvatskim naraštajima.

5. Mi svećenici Zagrebačke nadbiskupije došli smo ovamo moliti molitvom zahvale za darove koje nam Gospodin daje, da bismo s pomoću njih služili i donosili radost bližnjima. Došli smo moliti molitvom prošnje za pokoj poginulih u ratu protiv Hrvatske; za one koji se još uvijek vode kao nestali; za sve koji nose teret na tijelu i duši; za sve umorne i opterećene, da im Gospodin u svojoj blagosti daruje snagu, utjehu i odmor.

Došli smo moliti za mir i za snagu Božjega Duha svima onima kojima su poznate činjenice iz rata i poraća; koji nose teret na svojoj duši za koji znaju da ga se ne će osloboditi, dok ne dopuste da ih Istina oslobodi. Oni koji čuju moj glas neka čuju i vapaj mnogih koji traže članove svojih obitelji, rodbinu i prijatelje. Za njih nema većega djela milosrđa od onoga kojim unose mir u srca roditelja, braće i sestara, po spoznaji gdje se živ ili mrtav nalazi netko od njihovih. Ne otupite savjest; ne dajte se okovati zlom!

6. Draga subraćo u svećeništvu, providnost je htjela da se ovo naše hodočašće dogodi na blagdan svete Katarine Sijenske, velike žene Crkve 14. stoljeća. Podudarnost je tim veća, ako se sjetimo u kakvome je nemiru Crkva i europsko društvo živjelo u to doba. Sveta Katarina je znak da Bog nikada ne ostavlja Crkvu bez svetih ljudi koji diraju savjesti i otvaraju putove obraćenja. Činjenica da je sveta Katarina Sijenska žena, naučiteljica Crkve i suzaštitnica Europe otvara tri područja za naše promišljanje i molitvu.

Sveta Katarina Sijenska je privučena otajstvom Božjega milosrđa očitovala tipičnu žensku hrabrost, pronicavost i inteligenciju, ustrajnost i osjetljivost prema bolesnima i siromasima. Iz ljubavi prema Kristu i Crkvi nije se ustručavala opominjati vladare, uglednike, pape i biskupe, ali jednako tako i moliti za njih, da bi se ispravile mane i izliječile rane. Zauzimala se za mir među sukobljenim stranama; bila je duhovnom savjetnicom ljudima iz političkoga i kulturnoga života, pa i samome papi Grguru XI. pružala je savjete te je uvelike zaslužna za povratak toga pape iz Avignona u Rim. Blaženi papa Ivan Pavao II. nazvao ju je 'glasnicom mira' i 'mističarkom politike'. U njezinu se zauzimanju također može iščitati ona matrica koja je prepoznatljiva kao kršćanska u tkivu Europe.

Među njenim 'Molitvama' nalazi se i ona za svećenike u kojoj veli: »Molim te da k sebi upravljaš srce i volju službenika svete Crkve, svoje Zaručnice: da nasljeđuju tebe, janje žrtvovano, siromašno, ponizno i krotko; neka te slijede na tragu svetoga križa; na tvoj, a ne na njihov način; neka budu anđeoska bića, zemaljski anđeli u ovome životu, budući da trebaju služiti tijelo i krv tvoga jedinorođenog Sina«. Zbog toga je papa Benedikt XVI. o njoj rekao: »Tu možemo razumjeti zašto je Katarina, svjesna ljudskih nedostataka svećenika, uvijek gajila veliko poštovanje prema svećenicima: oni, naime, po sakramentima i Božjoj riječi šire spasenjsku snagu Kristove krvi... Od nje učimo najuzvišeniji nauk: spoznati i ljubiti Isusa Krista i njegovu Crkvu« (Opća audijencija, 24. studenoga 2010.). I mi, draga braćo svećenici, svoje svećeništvo trebamo gledati u svjetlu milosrđa. U njemu smo pozvani, njega smo pozvani širiti, čineći istinu.

O da, ovdje u Vukovaru spominjemo se proročke snage ženske zauzetosti za dobro. Žene su bile i ostale glas koji govori jezikom majke, supruge, sestre. Koliko je samo samoprijedora ugrađeno u naše svećeničke pozive, zbog čega se uvijek rado spominjemo majčinske ljubavi, molitava i suza. No, ovdje, u Vukovaru, još i više, jer znamo koliko su trpjele majke i supruge, kolike su žene bile obscijenjene, silovane i ponižene.

No, te su suze dar čistoće, da bismo imali pred sobom jasniju sliku Vukovara i budućnosti; da nikada ne očajavamo padajući u malodušnost i suhoću srca. Vaše su suze, poštovane majke, supruge i sestre, 'ulje milosrđa' za našu Domovinu.

7. Draga braćo i sestre, Vukovar i odnos prema svemu što obuhvaća ime toga grada dobar je pokazatelj cjelokupnoga stanja u našoj suvremenosti. Iz dana u dan, premda smo nošeni vjerom u Gospodina, u svome se životu suočavamo sa strepnjom koja seže dalje od gospodarskih nesigurnosti. Kao Crkva, osobito posljednjih mjeseci, upozoravamo na temeljna polazišta i izvore ljudskog života. Nećemo se umoriti naviještati Radosnu vijest i u svjetlu Evanđelja širiti istinu o ljudskoj stvorenosti kao muškarca i žene, o važnosti obitelji, o poštivanju slobode vjeroispovijesti, o odnosu prema danu Gospodnjemu, nedjelji, o prisutnosti i djelovanju Crkve u društvu.

Zato ovdje jasno napominjem da ćemo kao Crkva poduprijeti građansku inicijativu »U ime obitelji« koja ima za cilj raspisivanje referenduma na kojemu bismo se mogli izjasniti da želimo da se u hrvatskome Ustavu nalazi ugrađena definicija braka kao životnoga zajedništva muškarca i žene. Iako tu inicijativu pokreću i vode hrvatski građani pripadnici raznih vjeroispovijesti, u svojim ćemo župama upoznati vjernike s važnošću toga zahtjeva i pozvati ih da se uključe u taj demokratski i dalekosežni civilizacijski pothvat koji brani i čuva instituciju braka i obitelji, bez obzira na političke opcije koje su u nekome trenutku na vlasti.

Iako je to prvorazredno civilizacijsko pitanje, ali – kao što to uviđaju i druge vjerske zajednice – ono je i vjerničko pitanje koje zadire u temeljne istine naše vjere, za koju smo posebno osjetljivi u Godini vjere. Osjećam dužnost to reći ovdje u Vukovaru, jer je s ovoga mjesta moguće bolje čuti i osjetiti odgovornost prema Domovini. Potičem sve vas, dragi svećenici, da se zdušno založite i potaknete vjernike laike u ostvarivanje potpore toj inicijativi, kako bismo kao Crkva dali do znanja gdje vidimo polazište za budućnost.

Sveta je Katarina u pismu ugarskomu kralju – započinjući ga svojom uobičajenom rečenicom – »u ime rassetoga Isusa Krista i slatke Marije«, između ostaloga zapisala i sljedeće misli kojima završavam: »Ljubav voli ono što Bog voli i mrzi ono što Bog mrzi... Ne zaboravite da duša koja je u ljubavi slijedi Kristove tragove... Ta ljubav dušu čini dobrotivom i ljubaznom prema neprijateljima«.

Iskrena srca, obnavljajući vjeru, molimo zagovor svetih Filipa i Jakova, blaženog Alojzija Stepinca i ostalih mučenika da nas prate na putu Božjega milosrđa, kao službenike i svjedoke ljubavi, a ovomu Gradu podare blagoslov, radost i mir. Amen.